

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.	Felelős szerkesztő: KARDOS MIKSA.	Laptulajdonos: Az ujvidéki nemzeti munkapárt.	Szerkesztőség és kiadóhivatal Löv sz utca 13. hová a lap szellemi és anyagi ügyeire való mindenemű megkeresés intézendő. Telefon szám 137.
Előfizetési ára: egész évre - - 10 K fél évre - - - 5 K Egyes szám ára 12 fillér.			

A legujabb események.

Megtörtént tehát gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök kihallgatása a királynál, amelytől a vitarendező és az ország bizalmával hallatlanul indolens módon visszaélő ellenzék olyannyira sokat vár. A kihallgatás ötnegyed óránál tovább tartott és amint a hivatalos hirdás tudtul adja és határozottan hangsúlyozza, hogy Ő Felsége a miniszterelnöknek a legutóbbi két hónap alatt történetekről és a legközelebbi idők várható politikai eseményeiről való jelentését kegyesen fogadta és a miniszterelnököt az audencia végén rendkívül kegyesen bocsátotta el.

Hiába hangoztatta az ellenzék, amely csak nagy hangon tud beszélni a parlamenten kívül, a parlamentben pedig csekély hadával nem tudja a vitát nivóssá tenni, hanem a legnaivabb fegyvert, a névszerinti szavazást veszi elő, hogy változás várható és válság fog a királyi kihallgatás után bekövetkezni, mindenkép jól tudjuk, hogy ezeknek a híreszteléseknek nem volt alapjuk. Ez az obstrukció sehohsem talált kedvező fogadtatásra, tőle nem visszahangzik az ország, azok a mondvaesinált ellenzéki bizalmak, tudjuk, mennyit érnek, komolyan, higgadtan gondolkozó egyének nem adnak hitelt neki, csak arra szolgálnak, hogy a képviselőház ülésén miattuk névszerinti szavazásokat lehessen kérni. És mily nevetséges ürügyekkel lépnek elő Justh és hívei, akiket jól tudnivaló egy újabb választás eshetőségére teljesen elsöpörne az ország. Azok az interpellációk is, amelyekkel ők magukat a nép atyjainak kívánják oly büszkén feltüntetni, a legkicsinyebb érdekből fakadnak, bejegyeznek egy csomót, hogy csak korábban térjen rájuk a Ház és megtörtént ép a mult szombaton, hogy az ülésnek már egykor vége volt, mivel az interpellációk jórésze elállt a szótól, vagy pedig gyorsabb tempóban mondotta el mondanivalóját. Egy másik igen kicsinyes dolog obstrukcióellenes feliratokat oly

bizottsághoz utasítani időfeesérelés céljából, amelyekhez azoknak épenséggel közük sincs. Mit keres egy ily felirat a kivándorlási vagy a közigazgatási bizottságnál, arra csak az obstruktorok adhatnának felvilágosítást.

Nem akarják belátni, hogy az ország nem ad nekik igazat, mert hályog borul szemükre, vak dühökben, a hatalom elérése céljából, amelyet pedig sohasem fognak elérni, azt hiszik, övéké az ország, övéké a birodalom és hajlandók volnának a sátánnal is szövetkezni, csak hogy világosan öns céljaikat elérhessék. Azután, ha beülnek a nyeregbe, ami sohasem történik meg, ettől nyugodtak lehetünk, a jelenlegi uralkodó párt rendületlen híveit még Szibériába is deportálnák. Mennyire nemesebb fegyverekkel dolgozik a most uralmon levő párt, mennyire szívén hordozza e haza minden fiának érdekét, arról nem is kell bővebben szólnunk, azt világos tények bizonyítják.

Nem lehet a parlamentárizmust aláásni, bármiként hirdette is azt alig néhány hallgató előtt Losoncon most vasárnap Justh Gyula, aki diadalmi bevonulást remélt és ehelyett meg kellett elégednie azzal, hogy négy kocsival vonuljon be a városba, amely semmi előkészületeket sem tett az ő fogadtatására. Szerencsére a vasutösszeköttetésnek, nem kellett sokáig várnia, megérkezett a ruttkai vonat és kudarcra szállította Justh Gyulát két képviselőtársával a fővárosba, ahol másnap este már az ő hivatalos lapja a legfényesebb sikerről ad számot. Sajnos, akadnak még ma is igen sokan, akik eskis ezt a hivatalos lapot, na meg egy nyilvános árusítástól megfosztott másik organumot olvasnak, amelynek szótára tudvalevőleg nem a legelőkelőbb, nem is szólva igen sokszor megbizhatatlanságáról és arról, hogy nem restelli a legszentebb családi titkok felderítését sem, ezáltal ferde színben látva az eseményeket. Ötven törvényhatóság áll eddig mint védőbástya az obstrukció ellen, diadalmas

többséggel hirdetvén, hogy a parlamentárizmus lejtőre jutott, amelytől ki kell szabadítani minden rendelkezésre álló eszközzel.

De történt még egy másik igen tanulságos és az ellenzékre nézve nem épen kedvező dolog vasárnap Félegyházán, a *Holló Lajos* hazájában. Az obstrukció mellett kívánt a „Magyarország“ szerkesztője határozatot provokálni, de ép az ellenkezője történt, *Holló Lajos* néhány hívével a függetlenségi körbe volt kénytelen vonulni míg maga a népgyűlés impozáns többséggel az obstrukció ellen hozott határozatot, élén a város legtekintélyesebb gazdáival. Itt esett meg, hogy *Holló* saját szűkebb hazájában figyelmeztették arra, hogy hagyja abba országra, nemzetre veszélyes játékát. Hogy mindamellett fog-e okulni és férfiasan befogja-e látni e téves obstrukció jogosulatlanságát, azt nem tudjuk e pillanatban megállapítani, de nem is célunk.

De a Justh párt nevetséges obstrukciójával magára fog maradni, mert Kossuth vezércikke a „Budapest“ vasárnapi számában, a leghatározottabb szemrehányással illeti Justhék obstrukciós eljárását.

Addig egyik vármegye a másik után siet a kormányt bizalmával önzetlenül, befolyásmentesen, saját iniciatívájából felkeresni és az obstruktorok nemsokára mindennél ékebben befogják látni a következő örökérvényű igazságnak a maguk kárára való teljesedését, hogy „Aki másnak vermet ás, maga esik bele“.

A tudóvész kielőzése (prophylaxisa) a természetan elemi törvényeinek alapján.

Irta dr. Szerváthy Imre, körorvos Kókán.

II.

Ezt a magam praxisában számtalan kísérlettel bizonyítottam be régi házakban, új lakásokban, istállóknak, stb. És a hol azelőtt minden megpenészedett, ott a *függöny felrakása után* azonnal beállt a száradási folyamat. A levegő u. i. a. mint páratartalma csökkent, azt újra kiegészíteni törekszik, még

Megjelent az írógéptechnika királya a látható írású

Olcsóbb bármely írógépnél.

ROYAL STANDARD ÍRÓGÉP

Könnyű kezelhetősége, tartós szerkezete, nagy átütő képessége páratlan. Oldalszorítók nélkül vezeti a legkisebb és vastagabb papirost is.

Ujvidéki képviselő: Mártonfi István ur Erzsébet szálló. — Városunkban is számos helyen bevezetve.

Ára 550 Korona.

Telefon: KOVÁCS A. és Tsa. 36-96 Budapest V., Nádor-u. 26.

pedig a környezetből; így történt aztán, hogy a nedves pincékben végzett próbáimmal nemcsak a pincét szárítottam ki, hanem a talajt is, mert a hygroszkópos téglá felszívja a talajból a nedvességet, a levegő meg kiszívja a téglából, a függöny pedig a levegőből veszi el és teszi azt szárazra.

Itt kell rámutatnom arra, hogyan van az, hogy bár nagy kokszos nyílt kályhakkal szárítják az újonnan és gyorsan épült budapesti házakat, a beköltöző lakók azt találják, hogy biz az nedves végig. Mi az oka? Semmi más, minthogy a fűtés következtében beállt száradás csak a vakolatra, illetőleg egy feltéglá vastagságra terjed ki. A fűtés abbahagyásakor a kiszáradt falrészlet a hájszálcsovéesség törvénye szerint magába szívja a még ki nem száradt belső falrész nedvességét és kiderül, hogy a lakás nedves. És nedves lesz mindaddig, míg egy-két téli fűtés és nyári szellőztetés nem végzi a teljes kiszáradást. Műszeremmel, vagyis a függöny és a fűtés helyes kombinációjával, akármilyen új házat a legrövidebb idő alatt is kiszáradhatni Erre vállalkozom a legpontosabb ellenőrzés mellett.

Egészen hasonló az eljárás nyáron, azzal a különbséggel, hogy most a függönnyt úgy akasztom föl, hogy a szemöldökfa és a függöny felső széle között 2 ujjnyi rés legyen, ugyanannyi legyen alul is.

A függöny e nyári alkalmazása ország-szerete ismeretes, talán még Budapesten is, de legtöbbször a *legyek elleni* védekezésre való. Épp ez a körülmény adja a magyarázatát annak, hogy az én vidékemen magyar népe (Kóka, Szecső, Tápíostüly, Tó álmás Pestmegyében) miért idegenkedik a függönny állandó vagyis téli használatától. Attól fél u. i., hogy a szomszédai azzal csúfolják, hogy nála még télen is van légy.

A függöny ilyenforma használata nem szünteti meg a levegő áramlását, mint a téli használati mód. Sőt elősegíti és így a szoba levegője felrészül és állandó mozgásban lévén lehűl, a mi nyáron nagyon kívánatos. Ha valaki nem hiszi, próbálja meg és akassa fel a függönnyt *téli módozattal*: azt fogja tapasztalni, hogy a nyitott ajtó, ablak ellenére a szoba levegője meleg, szorult lett. A menyezket közelében felakasztott hőmérő először hőemelkedést mutat, a padlón elhelyezett alig mutat változást. Pl. egy esetben kenyérsütés után *függöny nélkül* a menyezet közelében 24° C., a padlónál 14° C. volt a hőmérsék; feltettük téli módozattal a függönnyt s 2 óra múlva fent 29° C., lent 15° C. lett a hőmérsék. Most *nyári módozattal* 2 ujjnyi rést nyitottunk fent és lent: már fél óra múlva fent 22° C-ra csökkent a hőmérsék, lent 14° C. volt; 2 óra múlva 18° C. volt fent, lent 12° C.

(Folyt. köv.)

Israelita előfizetőinknek boldog újévet kívánunk.

HIREK.

Kitüntetés. Ő Felsőge *Latinovics Pált* a regőcei kerület országosbírói képviselője a közélet terén kifejtett kiváló érdemeinek elismeréséül a lipótrend lovagkeresztjével tüntette ki. Ez a kitüntetés méltó érdemet jutalmaz és a kitüntetett képviselőt az ország minden részéből keresik fel ez alkalommal a legmelegebb jókívánatokkal.

Eljegyzés. *Dr. Alföldi Flatt Viktor* szabadkai közjegyző, Ujvidék volt főispánjának finomműveltségű, kedves és szeretetreméltó leányát eljegyezte *Felsőkubini Meskó Kálmán* honvédhuszár-főhadnagy. Tartós és zavartalan boldogságot kívánunk!

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Resch Emmát*, *Resch Miklos* polgártársunk leányát a közimunkatanitónői állásra a nyitrai polgári leányiskolához végleges minőségben kinevezte.

Személyi híj. Amint igaz részvétellel értesülünk, *Witz Ferenc* nagyiparos, az ipartestület, a munkásegylet, ipartanociskolai felügyelő bizottság elnöke, a lövészegylet lövészmeistere, pártunk alelnöke már két hete beteg fekszik Buzatéri lakásán. A nagybeteg több orvos részései gyógykezelésben állapota válságos, de bizunk a gondviselésben, hogy számunkra vissza fogja őt minél hamarabb adni.

Ünnepeltetés. Fényes ünnepségben részeltette a helybeli iparostanonciskola az iparosiskola kiváló igazgatóját, *Kardos Ignácot* szombatán a „Fehér Ökör“-ben, amely alkalommal a tantestület tagjain kívül az ünnepelt barátjai és ismerősei is nagy számban jelentek meg. A felköszöntők sorát *Resch Miklós* nyitotta meg, aki szép szavakban emlékezett meg *Kardos Ignác* az iparoktatás terén kifejtett elévülhetetlen érdemeiről. Kéri őt, hogy az eddigi munkáival még igen sokáig álljon ezen intézet élén. A jóbarátok nevében *dr. Piukovich Sándor* köszöntötte az ünnepeltet, ki megköszönve a szép ünnepséget, kéri kártársait és jóbarátait, hogy továbbra is támogassák nemes munkájában, majd pedig egy másik köszöntőjében a megjelent vendégeket köszönti. Még *Kincses Endre* szólalt fel, akinek lelkes indítványa egyhangulag elfogadtatott, amelynek értelmében az ily kedélyes összejövetelek évenként többször állandósítsanak, mert helyesen jegyezte meg, hogy a tulajdonképeni együttmunkálkodást nem a zöld asztal mellett való rideg komolyság, hanem a fehér asztal mellett barátságos, józan eszmecsere adja meg. A társaság a leglelkesebb hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt, ezáltal is példáját adva a derék igazgató iránti őszinte tiszteletének és a kollegialis összetartásnak.

Temetés. Hétfőn délután helyezték el örök nyugalomra az őbesei kerület kiváló képviselőjét, *Dr. Radovanovics Györgyöt*. A holttestet hétfőn reggel szállították le Budapestről és a gkel. szerb püspöki templomban helyezték ravatalra. Valóságos emberadat jelent meg a népszerű képviselő végtisztességén. A temp'om színlített megtelt és igen sokan voltak, akik ott egyáltalában helyet nem kaptak. A képviselőházat *bárá Grómon Dezső*, *bárá Vojnits István*, *Zákó Milán*, *Ertl János*, *Popovics V. István*, *Dr. Dungserszky Gedeon*, *Dr. Szlezák Lajos*, képviselők képviselték, ott volt a temetésen *Matkovics Béla* főispán, a városi tanács *Profuma Béla* alpolgármester vezetésével, a pénzintézetek képviselőiben, *Temerin*, *Obecse*, *Szenttamás*, *Nádalja*, *Péterrév* és *Bacsöldvár* község küldöttsége, a gkel. szerb főgimnázium, az ügyvédi kar, a szerb szentszék, a törvényszék, az összes hivatalok képviselője, a helybeli munkapárt küldöttsége, a „Maticza Szrbzska“ elnöksége, a jótékony egyletek képviselői. Se szeri, se száma nem volt a rengeteg koszorúnak, így koszorút küldtek a kormány, a képviselőház, az országos nemzeti munkapárt, a bácsmegeyi képviselők, *Matkovics Béla* főispán és neje, *dr. Szlezák Lajos* országgyűlési képviselő, a gkel. szerb főgimnázium, a helybeli munkapárt, *Temerin* község, *Obecse* község, az ügyvédi kar, a törvényszék, a „Maticza Szrbzska“ és még igen sokan. A temetési szertartást *Sevics Mitrofan* gkel. püspök végezte, fényes papi asszisztenciával, ott segédkeztek két udvari szerpapján kívül *Gsircs Milán* esperes, *dr. Zeremszky Illáron* karlócai szentszéki titkár, *Jankulov Vladislav* helybeli püspöki titkár, *Velics György*, *Miroszavlyevics Velykó*, *Milits Jivadar* plébánosok. A temetésben *Popovics V. István*, *dr. Szlezák Lajos* és *dr. Zoltán Sándor* mondtak bucsuzató beszédeket:

Dr. Szlezák Lajos országgyűlési képviselő beszéde, amely kiválóan sikerült ellemrajza az elhunytak, a következő:

Tisztelt gyászoló közönség!

Nehéz és fájdalmas feladatot róttak reám kártársaim, a midőn azzal bízta meg, hogy Radovanovics György sirjánál én mondjam el utolsó üdvözlőit.

Talán arra gondoltak, hogy kártársai közül ő hozzá engem fűznek a legerősebb és legbensőbb kötelekek; de a midőn a halál a lelkeket összekapcsoló kötelekeket

irgalmatlan erőszakkal széttepi, talán az én szívem vérzik legerősebben a sajtó sebek-től és én vagyok legkevésbé alkalmas e percben Radovanovics György frissen hantolt sirjánál bucsuzatót mondani.

Jobban szeretnék néma fájdalommal a gyászolóknak közbe elvegyülni, mint szavakat keresni az ő méltó dicséretére, mely elől egész életében kitért. Talán épen ez volt legmarkánsabb és legszebb jellemvonása az ő emberi igazságának, hogy jót jóra halmozva, embertársainak mindenben és mindig szolgálva, elárastva mindenkit szeretetének és jóakaratainak segítségével, a hála, az elismerés és dicséret elől valóság-gal megfugtott.

Nem tettetés, hanem tiszta szívének és nemes jellemének egyik legnagyobb tulajdonsága volt az egész életén át és minden életviszonyok között tanusított nagy szerénysége, mely *őszintén* került minden hangos elismerést és hiu jutalmat, és mely a jó és nemes tetteinek csak egy jutalmát ismerte és becsülte és ez a belső öröm és megelégedés jó és nemes tettének sikere és áldása felett, mely mindössze egy szelid, elégedett mosolyban nyert kifejezést jóságos arcán,

Zajt és feltűnést kerülve mindig és mindenütt az utolsó csatasorban kereste helyét, de abban is a jó ügyért vívott harcban mindnyájunkat felülmulva, nagy tehetségének szárnyalásával a tetterséjével, megmondoltságával, kitartásával és erkölcsi bátorságával minden jó ügynek legmegbízhatóbb és legerősebb *harcosa* volt.

Nem küzdött soha mérgezett fegyverekkel, nem ütött senkin fájó sebeket, a gyűlölködés és bosszu nem találtak helyet lelkében, hanem az észak és szivnek szelid, de hatásos fegyvereivel hódított.

A római jognak classicus elve szerint élt és működött: *Honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique tribuere*; tisztességesen élni, senkit sérteni és mindenkinek megadni a magáét!

Szívével, szavával és egyéniségével nem gyújtott, de jótékonyan melegített, nem ostromolta az egeket, hanem a realis élet talaját művelte áldásosan, nem ragadt magával senkit, de meleg szeretettel vonzott és tartott keblén mindenkit.

Az ilyen egyéniségeknek nem szoktak vásári zaj között szóhalmazokból omlatag szobrot emelni, de távozásuk örök emléket hagy a jók és nemesek ezreinek szívében.

A nagy ész, a fáradhatlan energia és egy áldott jó szív kincseinek fényét és értékét osztotta meg családja és a közélet között, melynek harcászai között tehetségesebb kevés, jobb és puritánabb egy sem volt.

És a kiváló egyéniség szívvel lélekkel az ügyvédi karé, utolsó lehetetig a miénk volt. Kiváló egyéni tulajdonságai visszafükrözöttek hivatásainak gyakorlásában is, fényt és diszt árasztva egész karunkra.

A kari becsület és önértet senkiben sem élt élénkebben, mint benne; az ügyvédséget hivatása magasztos voltába vetett hittel és azzal az ideális felfogással folytatta, hogy működése az igazságszolgáltatás egyrangú és egyenlő méltóságú tényezője.

Rendíthetetlen igazságszerte, felfogásának és meggyőződésének önállósága, puritán jelleme és nagy jogi tudása biztosították részére a közbizalmat, kártársainak elismerését, a bírói kar tiszteletét.

Ezekkel telvértve soha sem lankadt és soha sem hidegnek el hivatásának gyakorlatában, hanem úgy szólván halála órájáig lelkes ügyvéd, az igazságszolgáltatásnak buggó őrszeme maradt.

Most elvesztettük őt; idő előtt, nagyon korán veszítettük el.

De ha arra gondolunk, hogy az emberi életnek értékét nem létünknek tartama, hanem annak tartalma adja meg, akkor kiegyesztelődve a szigorú sorsral azt kell mondanunk, hogy Radovanovics György sokáig és nagyon sokat élt, mert élete áldásos, nemes és eredményes munkában telt el és mert a könnyek és virágok, mik sirjára hullanak, az emlék, melyet szívünkben hiven megőrizünk róla, mind, mind igaz szeretetből fakadtak.

Áldott legyen emléke!

A gyászbaborult családhoz még egyre érkeznek a nagyszámu részvétélviroatok, jeléül annak a páralan közkedveltségnek, amelynek az elhunyt képviselő örvendett.

Halálozás. Sulyos vesztésé érte *König S. Mihály*, köztisztviselőben álló gőzmalom-igazgatót a mult hét folyamán, midőn leánya *Lilli* férj. *Donát Arminné* életének 26. évében Szabadkán vérmérgezés folytán hirtelen elhunyt. A gyászbaborult család iránt mindenfelé a legmélyebb részvét nyilatkozik meg.

Regatavacsora. Az ujvidéki „Danubius evezősegyület” tagjai hétfőn este az Erzsébet szálló kis termében kedé nye összejövételben ünnepelelé azokat a kiváló regattistákat, akik az eszéki evezősegyületen az együletnek hírét emelték. Persze felköszöntőkben nem volt hiány. Egyben felavatták a nyert első díjat, az ezüst serleget.

Tűzoltó-Otthon. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség igen buzgó elnöke, *gróf Széchenyi Viktor* széles látókörű intézkedéseivel már eleve biztosította a szeptember 24., 25. és 26. napjain rendezendő tűzoltónap sikerét. A belügyminiszter a közgazgatási hatóságokat, a szövetség pedig a lelkeskedő papságot s a tűzoltó egyesületeket kereste fel kéro szavával, hogy a tűzoltónapot a legmesszebbmenő buzgalommal támogassák. A szövetség a következő hangu röpcédulákat küldötte meg ezernyi számban még a legkisebb községbe is:

Kedves Olvasó, aki kezébe veszed ezeket a sorokat s aki különböző jótékony-ságok előtt mindig kitárod érző szíved, gondoltál-e valaha a vagyonsodát örző, megmentő, elszánt és életét veszélyeztető tűzoltóra? Azokra az elemi csapással vakmerően szembezálló, rettenthetetlen bajnokokra, akik lángoszlopok között, zsaratokok izzó tengerében, füsttől fojtogatva, küzdenek a romboló elemmel s akiknek hősiége, önfeláldozó küzdelme sokszor egyszersmind egészségük pusztulása, vagy az életük sirja lesz.

A magyar társadalom sohasem kérdezte, honnan veszik azt a hatalmas lelkiert, a katasztrófákkal dacoló szorgalmas tudást, a segítsére kész mélyseges lelkesedést a magyar tűzoltók. Nem kérdezte, mert ezek évtizedeken keresztül csak dolgoztak és szenvedtek, de igényeikkel, vagy sebekkel a társadalomhoz sohasem fordultak. Most azonban ez a közjóért harcoló tábor: az országos tűzoltószövetség fennállásának negyvenedik évéhez ért s ezt megörökítendő és bizva a társadalom áldozatkészségében, a közcélokért való rajongó szeretetében, *szeptember hó 24-26. napokon tűzoltónapot tart*, amikor az utcákon urnákat állít és perselyeket hordoz körül, hogy adakozzék ki-ki tehetsége szerint a szövetség által emelendő *Tűzoltó-otthon* javára. Ebben az otthonban nyer enyhülést, gyógyítást és segélyt a tűzveszedelemben megsebesült tűzoltó. Itt nyerne további oktatást a szakismeretekben, hogy a modern haladással lépést tartva, mindinkább sikeresebben szállhassanak szembe a tűzzel.

Erre gyűjtenek az urnák és perselyek. És amikor a nagyközönséghez fordulunk, hogy fogadják melegítő szeretetébe a tűzoltónapokat, mindenkit kérünk, hogy tehetsége és szíve érzése szerint keresse fel a gyűjtőket. Adjon a gazdag aranyából, a szegény filléreiből erre a nemesen fölemelő célra.

Az emberi alkotások legnemesebbjeinek támogatására kérünk szeretettel! Tárjuk ki a szívünket: adakozzunk a Tűzoltó Otthon céljaira. *A Magyar Ország Tűzoltó Szövetsége.*

Erre a célra *24-én* városunkban is lesz gyűjtés, amire a közönség figyelmét ezton felhívjuk.

A föld története. Szombaton este szept. 23-án ritka tudományos műelőzetben lesz része az ujvidéki közönségnek. Szinre fog kerülni Király Pál természettudományi írónak remek alkotása a *Föld története*, amelynek szövegét maga a szerző fogja felolvasni. A Föld története 130 szines vetített és 1600 méter szines mozgófényképekből áll. A Föld története a budapesti Uránia színházban óriási sikert aratott. Hiszük, hogy az ujvidéki közönség is örömmel fogadja Király Pál vendégzereplését.

Figyelmeztetés. A *Baics-zeneiskola* igazgatósága lapunk utján is figyelmezteti a t. közönséget, hogy *idejekorán értesítsék gyermekeik fölvétele ügyében, lehetőleg már most*, nehogy a létszám megtele után elkésve jelentkezzenek a belépő tanulók.

Lakások, elképzelhetők-e vén házban sok lakó után poloska nélkül? Mielőtt ily lakásba beköltöznenk, tisztítsuk azt ki alaposan Löcherer Cimexinnel. Ez eddig az egyedüli szer, amelytől a poloskák nyomban elpusztulnak, petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszáradnak és többé ki nem kelnek. Nem piszkít, foltot, szagot nem hagy, a legkényesebb butor is tisztítható vele. Moly ellen egyedüli biztos szer. Kapható: Herceg István gyógyszerárban Ujvidéken és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

Lapunk zártakor értesülünk arról a mélyen lesújtó hírről, hogy *Witz Ferenc* életének 56. évében szerdán délután 1/5 kor elhunyt. Vele városunk egy igen agilis, érdemes polgára szállt sirba.

Boldog újévet kíván

mélyen tisztelt izr. vallásu vendégeinek és ismerőseinek

Kovács József,
Grand Hotel szállodás.

Boldog újévet kíván

mélyen tisztelt izr. vallásu vendégeinek és ismerőseinek

Horti Balázs,
Erzsébet szállodás.

Boldog újévet kíván

a tisztelt izr. vendégeknek

Krámer Marci
főpincér
Kovács kávéház.

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

A magyar Duna.

— Irta: *dr. Piukovich Sándor.* —

XV.

A környéken nyert elhelyezést a papnevelő intézetnek a XVIII. század elejéről származó épülete, amelyet fel fog váltani egy a Dunaparton épült újabb, modern alkotás. Egy kis téren, a modernnek épenséggel nem mondható, de annál érdekesebb háztömb előtt a frigszekrényoszor nyulik égnek. A szobrot vallásos kegyelemből 1731 ben III. Károly létesítette szép domborműszíttéssel. A szobor alakításához egy érdekes történet fűződik: Egy urnapi körmenet alkalmával egy szökött katonát üldöztek. Nagy esődület támadt, mivel az üldözök áttörtettek a körmenet sorain, amire a szertartást végző pap az Oltárszentséget kezéből kiejtette, amit a rohanó tömeg elgázolt.

A Káptalandombot a Duna és Rába között bátyafal övezi, amely még maig eléggé ép állapotban van meg. De menjünk most a Széchenyi térre. A Jedlik Anyos-utca vezet bennünket ide, amelynek végében volt 1860-ig a Duna vagy vizikapu. Helyét egy emléktábla jelöli meg a következő felirással: Itt volt az ó-Dunakapu ez évszámmal: MDLXVIII. Azon a győri vaskakas A Széchenyi térnek ékességét képezi a pannonhalmi Szent-Benedek rend temploma, amely kéttornyú barokkstilusban készült; remek díszítésű, mintaszerű alkotás. 1774-ben építette Széchenyi György püspök a jezsuita rend részére, míg 1802. óta a bencéseké. Mellette van egyrészt a rokokó-stilusu rendház, másrészt a renaissance főgimnázium épület. A rendházban találjuk Czuczor Gergelynek és Jedlik Anyosnak mellszobrát, továbbá Asztrik apát állószobrát. A főgimnáziumban emlitésreméltó a muzeum, amelynek főként természettajzi-régiség és éremgyűjteménye válik ki. A régiséggyűjtemény mindenestre kiváló érdeklődést van hivatva kelteni, amennyiben számos, kiváló emlékre akadunk itt, amelyeknek a Győr és környékén teljesített ásatások alapján jutottak nyomára.

A Széchenyi tér keleti részén van a „Győri Lloydnak” kétemeletes palotája, benne a nagyarányú Vigadó teremmel. Előtte van a Szent Szűz szobra, amely Kolonics Lipót bitoros, győri püspök költségen Budavár visszavételének emlékére 1886 ban keletkezett. A Szent Szűz fejét a magyar korona díszíti.

Északról a régi városháza van előttünk. Ezt a renaissance-alkotást a 16. század vége felé építették és ma néhány hivatalt rejt mindössze magában. Benne nem egyszer itélt a vérbíróság, itt itélték el Korponainé Géczy Juliannát. Itt volt az a régi Jókai Mór emlitette óra is, amely ma már az új városházán foglal helyet. Tőszomszédságában a kis szeminárium, továbbá egy török ház említhető. A kis szemináriumban laktak 1809-ben Lauriston hadvezér, továbbá Narbonne és d'Hénin kormányzók. Erről egy emléktábla ad számót. Ki kell emelnünk itt a házi kápolnát csinos díszítésével, domborműveivel és nem mindennapi festményeivel.

Szívesen időznénk még itt, de rövidre szabott időnk már a Megyeház-utcaba visz bennünket, ahol mindenekelőtt a megyeház mellett pihenünk meg. 1618-ban építették és valamikor a szent Ferencrendiek temploma és rendháza volt ezen a helyen. Midőn II. József 1786-ban a rendet feloszlatta, a rendtagok kivonultak innen, hogy később a vármegyeház céljaira juttassanak itt helyet. Az egykori templom ma a vármegyeház nagyterme, természetesen megfelelő átalakításban. Ezt a termet különféle festmények, ereklyék díszítik, főként számos emlék maradt itt fenn az insurrectió sorából. Nem kis mértékben érdemes a levéltárba is fáradsunk, ahol a történelemre vonatkozó rendkívül becses adatokat találunk. Mellette van a vármegyeháznak 1906-ban épült bérpalotája, amelyen a renaissance stilus mintegy hadakozni látszik a kevésbé jogosult, újabb secessionistikus iránnyal.

A közelben kívánlak: a polgári leányiskolának 18. századból eredő épülete, amelyben azelőtt a jogakadémia volt, a Józsa-háznak nevezett nemesi lak a következő felirattal: „Itt lakott Fejér György, kora legtermékenyebb írója, 1818—1824-ig. Deák Ferenc 1819—1821. és Batthányi Lajos, a Lippay háznak mondott kuria, az elemi füiskola, melyet Révay Miklós nyelvtudósunk tanítása tett nevezetessé, amit egy 1907-ben leleplezett emléktábla igazol.

A Megyeház-utcát keresztben hasító Pálffy-utca a katonai kórházhoz visz, míg az utca végén katonai barakkok terülnék el. Itt azután szelve a Dunaparti vágányokat, a híres

Hajós Testvérek Ujvidék.

Gyár: Széchenyi-utca 9. Főüzlet: Kossuth Lajos-utca 44.
Telefon 215. sz. Telefon 111. sz.

mű-, kelme-, ruhafestő-, gőzmosó- és vegytisztító gyára. Szórme-festés. Szórmeeladás. Agyoltisztítás.

FEST

MOS

VEGYTISZTIT

olosón, jól, gyorsan és kiváló izléssel. — Vidéki meg-
— bizásokai pósta utján pontosan eszközlünk. —

Külön gallertisztító osztály.

waggongyár elé jutunk. Hazánk gépgyárai között ez mondhatjuk a legelső helyet foglalja el. Az 1897-ben Lederer Agost által alakított „Magyar Waggon és gépgyár részvénytársaság” tulajdona és tizenegyi évi fennállása óta napról-napra jobban és jobban fejlődik. Hatalmas épületömbön terül el és harmadfélezer munkás keresi meg ebben a gyárban kenyerét. Rohamosan világhírré tett szert, amennyiben nemcsak a hazai waggon és gépszükségeket elégíti ki, hanem számos külföldi rendelésnek is tesz eleget mintaszerű pontossággal. Ujvidékben szép sikerrel kecsegtet az automobilosztály működése is.

Valamivel odább van a szeszgyár, amely 1885. óta működik, a légszeszgyár és sorban az utolsó a szővőgyár, amely mögött a közvágóhid épületei tűnnek elő. Közel a Dunához találjuk azután a villamos központot, amely 1904. óta látja el a város világítási szükségleteit és a csatornát szivattyuteleppel. Három centrifugális szivattyút bajt itt a villany, a percekint munkaadó energiát 1300 liter.

Figyelem!

50.000 pár cipő
4 pár cipő 8 koronáért

Több nagy gyár fizetési szünetelése miatt felszólítást nyertem, hogy tekintélyes cipő árut előállításra nyertem alul árusítsak. Ennélfogva mindenkinek 2 pár férfi és 2 pár női fűzős barna vagy fekete bőrcipőt a legújabb faconban tetszés szerinti nagyságban 8 koronáért árusítok. Elküldés utánvétel.

GELB A. cipőkivitel vállalata.

Krakkó 40 szám.

Áteserelés megengedve vagy a pénz visszaküldetik.

Árverési hirdetés. 510. sz. 1911. végrh. Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszéknek 1910. évi 6080/P számú végzése következtében dr. Königsstädter Ottó ujvidéki ügyvéd által képviselt Csurogkerületi takarékpénztár részv. társ. javára 400 kor. s jár. erejéig 1911. évi július hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1014 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, sertések, varrógép, tengeri, buza, ágyemű és egy bürölés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a titeli kir. járásbíró-ság 1910. évi V. 156/11. sz. végzése folytán 400 k. tőkekövetelés, ennek 1909. évi június 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 140 kor. 30 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Athanacz Kovits Száva és Baszava Gyóka házában Alsókablon leendő megtartására 1911. évi szeptember hó 28. napjának d. u. 3 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtovább ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Titelen, 1911. évi szeptember hó 15. napján. Rex, kir. bír. végrehajtó.

Eladó.

Egy új hajtókoszi (Sandlaufer). — Bővebbet a kiadóhivatalban.

KISASSZONY

kerestetik 2 gyermek mellé. Ház-tartáshoz és varráshoz értsen. —

Gyors- és gépiró iskola.

A budapesti „Gyakorló Gyorsírók Társaság”-nak szakfelügyelete alatt álló Gabelsberger Markovits rendszerű gyors- és gépiró iskolámat

szeptember hó 15-én megnyitottam.

Tanfolyamaimon a magyar-német levelező- és vita-gyorsírás mellett magyar-német levelezés, helyesírás és minden rendszerű gépen való írás t. m. s. képzés mellett tanítok

A budapesti „Gyakorló Gyorsírók Társaság”-nak vizsgáztat bizonyítványok államérvényesek.

A magyar levelezés és helyesírás tanfolyamok díjtalanok. Végzett növendékeimet biztos állásba juttatom. Alláskövetítés díjtalan.

Prospektussal szívesen szolgál.

Kohn Sári,

okl. gyorsírás-tan.

Kossuth Lajos utca 8. I. e.

A legolcsóbb és a legjobb világítás az,

melyet carbidefejlesztéssel létrehozott acetylen égővel terem az u. n. Mignon készülék. Ennek előállítási költsége óránkint 30 gyertyaerősségű világításnál 2/3 fillér. Minden világítási zavar nélkül könnyen utántölthető. A töltés alig 3-4 percet vesz igénybe, nem esik semmiféle törvényes ellenőrzés alá és nem jár veszéllyel. Esetleges bevezetéseknel a legolcsóbb költségelőirányzattal szolgál. :: lok. — Legjobb referenciák. ::

Vezérképviselő és egyedárusító a Bácska részére

Bernhart Ferenc

Szilberek (Bács-Bodrog vmegye.)

Kínálok ezenfelül 10-100 lángeros reform készüléket a legolcsóbb áron. Montirozási költség egy lámpa részére 3 kor.

UJDONSÁG.

Ajánlok

complett autogen hegesztő- és vágó berendezéseket, amelyek minden géplakatos- és kovács műhelyben szükségesek és amelyek nálam állandóan raktáron vannak. Vevők nálam díjmentesen praktikus hegesztőberendezésre szóló oktatásban részesülnek.

Bernhart Ferenc

a Lakos és Székely cég képviselője.

:: (Budapest VI., Képl utca) ::

— Öt liter —

rendelésnél házhoz szállít

Eredeti

Szeremi

Hegyi

BORT

WACHTL IMRE kádár

— Ujvidék, Petőfi-utca 8. sz. —

Értesítés.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy e hó második felében, Ujvidéken, II. Rákóczi Ferenc utca 6. szám alatt, egy modern a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

női kézimunka üzletet és előnyömdát

nyitok.

Állandó raktárt rendezek be: kezdeti és kész nordisch, congress és vászon kézimunkákban, gobelin képekben: himzett-és festett filcárúknak u. m. kefe, hírlaptartók, faldíszek és díszdobozokban; ajourzott és előrajzolt szatin árúknak; selyem-gyöngyfémfonal-mosó-filofloss-műselyem-svájci selyem, smyrna-kötő-és congress pamutokban: nordisch, congress, vászon és mindennemű kézimunkaszövetekben és kellékekben.

Elvállalom továbbá bármily kézimunka elkészítését, s tekintettel arra, hogy kiváló szakérőnk állanak rendelkezésemre, csinos és pontos munkáról garantálok.

Előnyömdát teljesen modern alpon rendeztem be, hogy a legmesszebbmenő igényeket is kielégíthessem.

Kérve sz. támogatását, ajánlom magam,

Wirth Rózsa.

Eladó.

Öt szobából álló uri lakás, 1 és fél hold szőlővel, külön gazdasági házzal a futtaki országot mellett. Bővebbet Szalkay Sándor vár. adótitásznél.

Korszakalkotó ujtás a fogászat terén.

Kautsesuk immár teljesen felesleges. Egyes fogak, :: fogsorok, fix hidak, koronák, öntött plombák az újonnan feltalált **WESTONFÉMBŐL**. Könnyű, törhetetlen, iztelen, gyönyörű platinfényét sohasem veszti el; teljesen pótolja az aranyat óriási árkülönbség mellett. Ezen új fémből készült munkák :: kat alkalmaz ::

Telefon 65. sz.

Dr. KÁRMÁN és BERGER
fogászatí műterme Kossuth Lajos-u. 40.

Alapított 1882.

Alapított 1882

— A legjobbhírű egyenruha-
készítő intézet —

SUKDOLÁK A.

Pétervárad.

Elvállal mindenféle egyenruhakészítést a legfinomabb és legdivatosabb formában.

Az e szakmába vágó összes cikkek állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Péküzlethelyiség!

15 év óta fennálló üzlet jó kemencével. Azonnal vagy január 1-jére kiadó. Bővebbet a házban Kigyó-utca 34. szám.